

מסורת הש"ס

(א) [לעיל טו.א.] ג [לעיל טז.א.]
(ב) [לעיל טז.א.]
(ג) [לעיל טז.א.]
(ד) [לעיל טז.א.]
(ה) [לעיל טז.א.]
(ו) [לעיל טז.א.]
(ז) [לעיל טז.א.]
(ח) [לעיל טז.א.]
(ט) [לעיל טז.א.]
(י) [לעיל טז.א.]
(יא) [לעיל טז.א.]
(יב) [לעיל טז.א.]
(יג) [לעיל טז.א.]
(יד) [לעיל טז.א.]
(טו) [לעיל טז.א.]
(טז) [לעיל טז.א.]
(יז) [לעיל טז.א.]
(יח) [לעיל טז.א.]
(יט) [לעיל טז.א.]
(כ) [לעיל טז.א.]
(כא) [לעיל טז.א.]
(כב) [לעיל טז.א.]
(כג) [לעיל טז.א.]
(כד) [לעיל טז.א.]
(כה) [לעיל טז.א.]
(כו) [לעיל טז.א.]
(כז) [לעיל טז.א.]
(כח) [לעיל טז.א.]
(כט) [לעיל טז.א.]
(ל) [לעיל טז.א.]

תורה אור השלם
1. וְכִי יֵצֵא שׁוֹר אֶת אִשׁוֹ אוֹ אֶת אִשָּׁה וְנָתַן סְקוֹל יִסְקֶה הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵל אֶת בָּשָׂרוֹ וְכַעַל הַשּׁוֹר יִקָּץ:
שמות כא כח

הגהות הב"ח

(א) נבי מה לי קטלה בקרנא מה:

גליון הש"ס

נבי' בגין שהרג ג' בהמות.
ע"י גליל דף לו ע"א תוס' ד"ה כז וז"ל: תוס' ד"ה מאחר וכו' דבחי' לא הוי מיעד לאדם.
ע"ן לקמן דף מז ע"א תוס' ד"ה והא מס' הוא הסקנא וכו':

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] תוס' ד"ה ח"ל ידע וכו'.
וא"כ אלתריך לן פקועה.
ע"י שטת מקובלת ודו"ק:

רבינו חננאל

כמאן דקטלה דמי.
הקשה רבינו חננאל ד"ל כיון דקטלה לה בי דינא לאתחא אלמא מדעתה רבעה, וכיון דהכי הוא אמאי קאמר דכמאן דקטלה ידיו דמי, והא איחי דגרמה אנפשה דאחתייה עלה.
ואיכא למימר תחילתה באונס וסופה ברצון, ומשום הכי קטלינן לאתחא וקטלינן נמי לבהמה.
ואי קשיא לך דהא דרבא דאמר בכתובות תחילתה באונס וסופה ברצון אונס הוא, מאי טעמא יצר אלבשה, איכא למימר דלא סבירא ליה האי מימרא.
אי נמי כי אמר רבא דוקא אדם דמינה הוי ואמשיכא אבתריה, אבל גבי בהמה לא וכיון דאיכא רצון קטלינן להו לתרווייהו.
במאי פליגי ברגל שרידיה על גבי תינוק בחצר הניזק.
לאביי משלם כופר, לרבא לא משלם כופר.
פ"ח דאליבא דר' שמעון קאמר כדמוכחא שמעתא.
שור שנגח את האדם ומת מועד משלם את הכופר, וזה וזה פטור מן הכופר, וזה וזה חייבין מיתה.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

נחצר הניזק. דאילו נרה"ר אין חייב ברגל לדברי הכל דכתיב [שמות כג] **נשדה אחר צפ' קמא** (דף ג:) **לאניי משלם כופר**.
אע"פ שלא נתכוון להזיק דהא אוקי דרבעה ולא קטלה הא קטלה משלם כופר: **בתנאי' וזה וזה חייבין מיתא**.
דכתיב נמי כתיב [שמות כא] סקל יסקל: **וכן**

בן וכן צנא.
בן קטן ומינוקא

קטנה חייב עליהן סקילה וכופר כגדולים: **גבי' שאמדוהו לשלשה בני אדם**.
ערך אחריהן זה אחר זה וצרחו מפניו ואמדו שאס לא צרחו היה הורגן: **שפינן ג' בני אדם**.
לפיכך לא נסקל בשנים הראשונים וכשנגח שלישי מתו כולם הלכך משלם עליו כופר: **הוי מועד לאדם**.
בתמיה: אטרפה לא קטלינן ליה דגבצא קטילא קטיל: **הוי מועד לשלם**.
בתמיה: דקטל וערק **לאגמא**.
לאחר שהעידו צו צרח: **סהומו וזומי וזומין**.
כשנגח צ' נגיחות ראשונות והעידו צו צ' כימות עדים צאו כת אחת והיומוס ופטוריה וכשנגח נגיחה שלשית והעידו צו צאתה כת המומת להיומן והחמה אותה הכת אף על המות ראשונות ונמלא השור מועד ומשלם כופר על השלשיות: **הניחא אי לייעודי מורא צעינן**.
ג' ימים דכתיבי בקרא: **שפיר**.
הרי נגח שלש נגיחות בג' ימים ואע"ג שלא נתקיימה העדאתו אלא ^וצכת אחת לא איכפת לן: אלא **אי לייעודי גבצא צעינן**.
שלשה ימים: **אמר לא הוה ידענא**.
צ' נגיחות הראשונות דלינטריה שהמומין הטעוני: **גביה הוה קאי**.
שהמומין העידו דגביה הוה קאי ורואה צנניחותיו: **רבינא אמר**.
משכחת לה דלא נסקל בשמים הראשונות כגון שהעדים המעידים עליו אין מכירין את השור ובג' הוכר: **מאי הוה ליה**.
לצעלים למיעבד ואמאי מחייבת ליה כופר: **לאחר שנגמר דינו**.
דהכי משמע קרא משצא שור ליד סקילה יסקל ושוב לא יאכל את צשרו: **לויכא דסקליה מסקל**.
ואתא לא יאכל לאוסרו בהנאה וכדרינא אצרו ונקי מצעיא ליה לדרשה אחרימי לחצי כופר ולדמי ולדות כדלקמן^(י): **כדרך שפרט לך צנצילה**.
שכתב לך צה לא תאכלו^(י) והולך הכתוב לפרש לך צה היתר הנאה לגר אשר צשעריך וגו' אלמא לא תאכלו איסור הנאה הוי משמע: **ה"מ**.
דמפיק קרא לאיסור הנאה צלשון אכילה: **היכא דנפיק לן אכילה והנאה מלא יאכל**.
אגב דמורי לן נמי אאכילה מפיק ליה צלשון אכילה: **אכל הכא דאכילה נפקא לן מסקול יסקל**.
אי להנאה גרידתא אתא לכמוז לא יהנה: **אי נמי**.
אפילו לדידך לכמוז לא יאכל ותו לא: **אס צשרו נמה לי**.
אלא לאו לאשמועינן אע"ג דעבדיה כעין צשר שמוטה צהכשר אסור צאכילה וצהנאה דהשמת אלתריך ליה לקרא לאפוקי צלשון אכילה: **אימת ה"מ**.
דאסור אס שטחו: היכא

היכא

בשרו למה לי דאף על גב

פרק רביעי בבא קמא

מא.

במאן דקטלה דמי.
וא"ת ומה פשע השור היא הרגה ענמה שהרי הציאתו עליה וי"ל כמו שפירש ר"ח שקפץ עליה השור לרבעה ולאצשה צה יצרה ונתמזה ואפילו למ"ד צכתובות פ' נערה (דף נא:) תחילתה צאונס וסופה צרלון דמותר היינו תחילת ציאה צאונס אצל הכא תחילת ציאה זו צרלון ואסורה לכ"ע וה"ה שנהרגה: **הא אין בוונתו דהויק**.
ואע"ג דכשכשה צלמתמה מצעיא צפ' כיצד הרגל (לעיל דף יט:) לפי שיט שס שינוי קלת ודמי טפי לקנן אצל רביעה לאו שינוי הוא ולא דמי לקנן וכשן גמורה היא שמוקעת ע"י אכילה: **ברגל שדרסה**.
שן הוה שייך למנקט הכא אלא אגב דנקט רגל ספ"צ (דף כו.) נקטיה הכא: **לרבא** **אא משלם כופר**.
אליצא דהך צרייתא קאמר כדפי צספ"צ (דף כו.)^(י): **מאחר דמתם קמצינן בו'**.
לא מזי לאוקמי כגון שצשלש נגיחות ראשונות נתכוון להרוג הצהמה והרג את האדם * דכה"ג לא הוי מועד לאדם הואיל ולא נתכוון לאדם וגם צהרג ג' פעמים על פני צעליו לא הוי מועד כדלמרינן צפרק שני (דף דו.) אין השור נעשה מועד עד שיעידו צו צפני צעלים וצפני צ"ד: **כגון שאמדוהו אג' בני אדם**.
כולה סוגיא מוכחא דלא מייחייב צשלישי ג"ש כדפרשית צפ"צ (דף דו.)^(י): **איני יודע שהיא נבידה**.
א' וא"ת אלתריך לן פקועה לרבנן דרבי מאיר דלא צעי שחטת (חולין דף עד.) וכ"ת דלא אקרי שור הא לענין פטר חמור מקרי שה צפ"ק דצבורות (דף יב.) וצפרק צהמה המקשה (חולין דף עד:) ואפילו שחוט מוכח ציומא (דף מט: ג.) דמקרי פר וכ"ש צן פקועה וי"ל צלאו הכי פריך ספיר ולפי המסקנא ימא דנפקא לן מצשרו אע"ג דשחטיה ועבדיה כעין צשר: **והא"י אא יאבצא דהיבא דפסקיה מסקל דאסור בהנאה**.
וצעל השור נקי להנאת עורו וכי תימא לשמוק מלא יאכל אס כן לא הוה מוקמינן נקי אלא להנאת צשר דוקא:

כדרבי אבהו.
לרווחא דמלתא נקט צדלאו רבי אצרו לא הוה מצי למימר אלא להנאה: **דלאכילה לא צריך**: **כל מקום שנאמר אא יאבצא**.
ואס תאמר חמץ צפסקו הנאתו יהיה צכרת דכתיב כי כל אוכל חמץ וכרתה וכ"ת הכי נמי א"כ צפרק כל שעה (פסחים דף כג:) דצעי מאי איכא צין חוקיה לרבי אצרו הוה ליה למימר דהא איכא צינייהו וי"ל דלא יאכל א' לא תאכל ילפינן מלא תאכלו אצל כי כל אוכל מלא תאכלו לא ילפינן: היכא

בשרו למה לי דאף על גב

בשרו למה לי דאף על גב

בשרו למה לי דאף על גב

עין משפט ונר מצוה

בב א מ"י פ"י מהלכות מקץ ממון הלכה ט י סגנו עשין סה:
בב ב מ"י שס הלכה יג סגנו שס:
בב ג מ"י שס הלכה א והלכה ב סגנו שס:
בב ד מ"י שס פ"ח הלכה א סגנו עשין ס:
בב ה ו ד ח ט י ב מ"י שס פ"ח הלכה ג סגנו עשין סח וע"י צמ"ח:
בב ז מ"י שס פ"ח הלכה ט ופ"ד מהל' תאכלות אסורות הלכה כב סגנו לאוין קלה ועשין ס:
בב ח מ"י פ"ח מהל' תאכלות אסורות הלכה טו סגנו לאוין קלת:
בב ט מ"י פ"י תאכלות ע"י הלכה ד:

מוסף רש"י

איני יודע שבבילה היא.
הואיל וסקול, ונגלה כבר למדנו מלא תאכלו כל נבלה אסורה צאכילה (קדושין יז.) שאם שחטו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה.
ותדרי אשמעינן קרא.
סקול יסקל השור ואס נשחט לא יאכל (שם) והכי אמר קרא סקול יסקל השור ואס לא סקול אפעי"י לא יאכל את צשרו (פסחים כב.) נקי מנכסיו.
חכר (דוד לא.)^(א).
לדיכא דסקליה מוסקל דאסור ולאסריה הווא.
ולאסריה בהנאה אתא.
דלא יאכל ממנו איסור הנאה כדרי צאהו.
דמנצילה לא נפקא לן בה איסור הנאה, שהנצלה פרט צה הכמוז הימר הנאה, ולהכי כתיב אלא תאכלי שור ודמי ולדות כדלקמן (קדושין יז.) עד שיפירט לך הכתוב כדרך שפרט לך בבבילה.
דמנצליערין לפרש צנצילה לגר אשר צשעריך חתמנה ואלכה למשעריה צהנאה, ולא נכתב צו אלא לא תאכל, שעת מינה לא תאכלו איסור הנאה הוא (שם ובעי"י פסחים כא.) שצ"פ שלא כתב לך אלא לא תאכל, הולך לפרש נה היתר הנאה הא כל מקום שלא פירש לך צה היתר הנאה הוי מנשמע איסור הנאה מלא תאכל (חולין ק"ד.) לגר נמניה ולעובד כוכבים צמילתיה ל"ג צמילתיה דצי אצרו, דצי הוה צבירא ליה דצרים ככתנן דוקא מ' לא מצי יליף מניה דהיכא דלא פירט היתר ליחסר, דהצי דנצלה לאו אתי להיתר הנאה אלא לאשמועינן דמילופא אסור (קדושין יז.) הני מילי.
דשמעינן איסור הנאה מנשון אכילה, היכא דנפקא לן איסור אכילה מניה, לכוין דמנעי ליה נמי לאחורי אאכילה, כלל כל הנאות צלשון אכילה, דילפינן מנצילה התם דלא יאכל איסור הנאה נמי משמע, אצל הכא דליסור אכילה מקרא אחרינא נפיק ולא הולך זה אלא להנאה, למה לי לאפוקי הנאה צלשון אכילה, ליכמוז לא יהנה.
אלא דהצי לאכילה

בופיה אלתריך ולהיכא דשחטו (שם.) אי נמי.
לכמוז לא יאכל.
ולשמוק, את צשרו למה לי (שם.) אימא הני מילי.
דאשמעינן קרא דאפילו שחטו אסור (שם.)